

Genocid bez namere: MKSJ prosirojuje definiciju genocida

Author: IWPR
ICTY

U svojoj odluci od 19.marta 2004.godine u predmetu Tuzilac protiv Radoslava Brdjanina, Zalbeno vece MKSJ je preciziralo da neko moze biti osudjen za genocid cak i ako nije imao specificnu nameru da u celini ili delimicno unisti etnicku ili religijsku grupu. Sve sto se zahteva jeste da je ta osoba pristupila zajednickom zlocinackom poduhvatu cija je predvidiva razumna posledica bila izvršenje genocida. Drugi uslov je da se genocid i odigrao. Ova odluka ima vazne implikacije za Slobodana Milosevica. Sud je ustanovio pravilo u odluci kojom je preinacio odluku pretresnog veca (odluku pretresnog veca kojom je Radoslav Brdjanin oslobodjen optuzbi za genocid). Prvostepeno vece je utvrdilo da nema dovoljno dokaza da je Brdjanin, optuzen za vodecu ulogu u etnickom ciscenju Bosanske Krajine, delio specificnu nameru da unisti deo bosanskih Muslimana - iz cega je prozilazilo da on ne moze biti kriv za genocid. Zalbeno vece stalo je na stanovisti da se radilo o pogresnoj primeni materijalnog prava i ponovo osnazilo optuzbe za genocid protiv Brdjanina.

Prema Statutu MKSJ, genocid nastaje kada se bilo koji iz liste predvidjenih zlocina izvrsava sa "namerom da se unisti, u celosti ili delimicno, nacionalna, etnicka, rasna ili religijska grupa, kao takva". Spisak zlocina ukljucuje: ubijanje pripadnika grupe; nanošenje teške telesne ili duševne povrede pripadnicima grupe; smišljeno nametanje pripadnicima grupe životnih uslova sraèunatih da dovedu do njenog potpunog ili djelimiènog fizièkog uništenja. Statut kaznjava udruzivanje (radi pocinjenja genocida), podsticanje i pokusaj da se pocini genocid, kao i saucesnistvo u genocidu, i sam genocid.

Zalbeno vece je objasnilo da osoba moze biti odgovorna za kriminalnu aktivnost kroz razlicite vidove odgovornosti, kao sto su odgovornost direktnog izvrsioca (onaj ko ubije nekog drugog), kao odgovornost komandira koji naredi potcinjenima da prekrse zakon ili propusti da kazni njihove zlocine, odgovornost onog ko omogucava (pomaze i podrzava) izvršenje zlocina, ili odgovornost ucesnika zajednickog zlocinackog poduhvata, izmedju ostalih. Dalje, postoje tri kategorije odgovornosti vezane za ucesce u zajednickom zlocinackom poduhvatu, kako je to postavljeno u slucaju Tadic: 1) saizvrsilastvo "u kome svi ucesnici u zajednickom projektu imaju istu kriminalnu nameru da pocine zlocin" - s tim da je zlocin i pocinjen: 2) aktivno i svesno ucesce u sistemu organizovanom da se pocini zlocin, kada je zlocin pocinjen (sto je varijanta kategorije pod 1)); 3) deljenje zajednickog cilja zajednickog zlocinackog poduhvata kada se moze prepostaviti da ce se odigrati zlocini koji nisu deo tog poduhvata, i kada se ti zlocini i dogode.

U slucaju Tadic, Zalbeno vece je primenilo ovo pravilo na optuzbe za zlocina progona, koji je takodje zlocin sa specificnom namerom. U slucaju Brdjanin vece je otislo jedan korak dalje, primenjuci trecu kategoriju zajednickog zlocinackog poduhvata na genocid. Sledeci ovu odluku, pretresno vece u slucaju Milosevic primenilo je trecu kategoriju zajednickog zlocinackog poduhvata u svojoj nedavnoj odluci kojom je odbilo zahtev prijatelja suda za oslobadjanje okrivljenog optuzbi za genocid i za saucesnistvo u genocidu. Sud je smatrao da je tuzilastvo dostavilo dovoljno dokaza da bi se podrzao nalaz da je okrivljeni odgovoran za genocid ili po direktnoj odgovornosti za genocid (koja zahteva postojanje namere da se unisti deo grupe) ili po trecjoj kategoriji odgovornosti za zajednicki zlocinacki poduhvat (koja zahteva samo da se moglo prepostaviti da ce se genocid odigrati).

Zalbeno vece je u slucaju Brdjanin dalo sledece obrazlozenje za svoju odluku: "Trecja kategorija odgovornosti za zajednicki zlocinacki poduhvat se odnosi na krivicnu odgovornost okrivljenog za zlocine koji se nalaze izvan onoga sto je dogovoreno u zlocinackom poduhvatu, ali izvršenje tih zlocina je bilo prirodna i predvidiva posledica onog sto je dogovoreno u tom poduhvatu." Vece je dalje nastavilo: "U slucaju da je taj drugaciji zlocin (onaj koji ostaje izvan dogovorenog) zlocin genocida, od tuzilastva ce se zahtevati da pokaze da je za optuzenog bilo razumno da predvidi da ce specificni zlocini predvidjeni u clanu 4(2) Statuta MKSJ (ubistvo, prouzrokovanje ozbiljnih telesnih ili psihickih povreda, itd) biti izvršeni i da ce biti izvršeni uz postojanje genocidne namere."

Odbijajuci zahtev prijatelja suda za oslobodjenje okrivljenog od optuzbi za genocid i saucesnistvo u genocidu, pretresno vece u predmetu protiv Milosevica je naglasilo: "Pretresno vece bi moglo biti zadovoljeno izvan razumne sumnje da je okrivljeni bio ucesnik u zajednickom zlocinackom poduhvatu za izvršenje drugih zlocina razlicitih od zlocina genocida i da je je za njega bilo razumno da predvidi da ce, kao posledica izvršenja tih zlocina, genocid nad delom bosanskih Muslimana kao grupe biti izvršen od strane ostalih ucesnika zajednickog zlocinackog poduhvata, i da je genocid i pocinjen".

Drugim recima, Milosevic bi mogao biti proglašen krivim za genocid cak i ukoliko on sam nije delio nameru onih koji su genocid pocinili. Da bi se doslo do toga da je Milosevic kriv za genocid po trecjoj kategoriji odgovornosti za ucesce u zajednickom zlocinackom poduhvatu, sud mora da utvrdi sledece: 1) da su dva ili vise lica formirala grupu za cinjenje zlocina, kakvi su nasilno premestanje ili deportacija; 2) da je Milosevic bio clan te grupe i da je delio njenu nameru da se nasilno premeste Mulsimani iz odredjenih oblasti u Bosni; 3) da je Milosevic mogao da predvidi da bi ostali clanovi grupe mogli da pocine genocid, kao prekoracenje nasilnog premestanja; 4) da je genocid pocinjen.

Tuzilastvo ce imati mnogo manje problema da dokaze da je Milosevic kriv za genocid po trecjoj kategoriji odgovornosti za ucesce u zajednickom zlocinackom poduhvatu, nego sto bi imalo da bi dokazalo da je on kriv za sam genocid, gde bi moralo da dokaze da je okrivljeni imao nameru da unisti deo bosanskih

Muslimana.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Topic: War crimes

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/genocid-bez-namere-mksj-prosiruje-definiciju>